

Kategorizace účetních jednotek

Právní úprava:

- § 1b zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví

Upozornění: Zatím změny parametrů neprošly celým legislativním procesem. Předpokládá se však, že nová kategorizace podle upravených kritérií bude platit pro rok 2024. O výsledcích tohoto procesu vás budeme včas informovat.

2016–2023	2024–2025
Novela zákona o účetnictví zavedla v roce 2016 kategorie účetních jednotek – mikro, malé, střední a velké. Pro tyto kategorie stanovila limity (aktiva celkem, obchodní obrat a počet zaměstnanců).	Dochází ke zvýšení limitů aktiv a obratu pro jednotlivé stávající kategorie účetních jednotek.

▲ Na první pohled uvidíte změnu ustanovení v jednotlivých letech

Komentář:

V roce 2023 byla přijata novela evropské směrnice 2023/2775 jejímž prostřednictvím dochází ke zvýšení peněžních kategorizačních kritérií pro jednotlivé kategorie účetních jednotek. Vzhledem k inflaci Komise EU **valorizuje částky hraničních hodnot**, konkrétně částky aktiv celkem a výši ročního úhrnu čistého obratu, a to s ohledem na kumulovanou inflaci v eurozóně a EU v období od 1. 1. 2013 do 31. 3. 2023. Limit vážící se k počtu zaměstnanců se nezměnil. V souvislosti s povinnou transpozicí předložila 28. 8. 2024 vláda Poslanecké sněmovně návrh novely ZoÚ. Členským státům z novely vyplývá povinnost transponovat ji do 12 měsíců od zveřejnění v Úředním věstníku EU, nicméně členské státy jsou povinny zajistit, aby se upravené limity aplikovaly již na účetní období začínající 1. 1. 2024 nebo později.

Navrhované změny parametrů pro určení kategorie účetních jednotek pro účetní období započaté od 1. 1. 2024 a později ve srovnání s původními limity.

Kategorie účetní jednotky	Aktiva celkem (Kč)	Roční úhrn čistého obratu (Kč)	Průměrný počet zaměstnanců
Mikro účetní jednotka nepřekročí 2 z hodnot, tj. překročí nejvýše 1 hodnotu	11 000 000 (dříve 9 000 000)	22 000 000 (dříve 18 000 000)	10
Malá účetní jednotka nepřekročí 2 z hodnot, tj. překročí nejvýše 1 hodnotu a zároveň není mikro účetní jednotkou	120 000 000 (dříve 100 000 000)	240 000 000 (dříve 200 000 000)	50
Střední účetní jednotka nepřekročí 2 z hodnot, tj. překročí nejvýše 1 hodnotu a zároveň není mikro, ani malou účetní jednotkou	600 000 000 (dříve 500 000 000)	1 200 000 000 (dříve 1 000 000 000)	250
Velká účetní jednotka překročí 2 z hodnot, anebo je subjektem veřejného zájmu, anebo vybranou účetní jednotkou	600 000 000 (dříve 500 000 000)	1 200 000 000 (dříve 1 000 000 000)	250

Důsledkem zvýšení limitů se může stát, že některé účetní jednotky spadnou do nižší kategorie. Od toho se pak odvíjí změny v těchto oblastech:

- povinnosti auditu,
- rozsah sestavování účetní závěrky,
- některé povinnosti na vykazování informací v příloze v účetní závěrce,
- povinnosti sestavit výroční zprávu,
- povinnosti sestavit konsolidovanou účetní závěrku.

Odkaz na související problematiku:

- § 18 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví – Účetní závěrka
- § 21 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví – Výroční zpráva
- § X hlava I vyhlášky č. 500/2002 Sb. – Rozsah a způsob sestavování účetní závěrky

● Zdanění příjmů ze závislé činnosti zvláštní sazbou daně

§ Právní úprava:

- **§ 6 odst. 4 ZDP** upravuje situace, kdy se aplikuje zvláštní sazba daně (podle § 36 ZDP) u fyzických osob s příjmy ze závislé činnosti. Nutnou podmínkou je, že zaměstnanec u svého zaměstnavatele (který srážku provádí) neučinil prohlášení k dani podle § 38k ZDP. Další předpoklady jsou v následující tabulce.

2014–2017	2018–30. 4. 2019	1. 5. 2019–2020	2021–2022	2023–2024	2025
Příjmy jen na základě dohody o provedení práce.	a) Příjmy na základě dohody o provedení práce, nebo b) příjmy v úhrnné výši do určitého limitu za kalendářní měsíc.	a) Příjmy na základě dohody o provedení práce, nebo b) příjmy v úhrnné výši do určitého limitu za kalendářní měsíc.			a) Příjmy na základě dohody o provedení práce, nebo b) ostatní příjmy v úhrnné výši nedosahující určitého limitu za kalendářní měsíc.
Výše příjmu max. 10 000 Kč.	a) Výše příjmu max. 10 000 Kč (dohody o provedení práce). b) Výše úhrnu příjmů max. 2 500 Kč (před případným zvýšením o povinné pojistné).	a) Výše příjmu max. 10 000 Kč (dohody o provedení práce). b) Výše úhrnu příjmů max. 3 000 Kč (před případným zvýšením o povinné pojistné).	a) Výše příjmu max. 10 000 Kč (dohody o provedení práce). b) Výše úhrnu příjmů max. 3 500 Kč	a) Výše příjmu max. 10 000 Kč (dohody o provedení práce). b) Výše úhrnu příjmů max. 4 000 Kč.	a) Výše příjmu nižší než 11 500 Kč (dohody o provedení práce), b) Výše úhrnu příjmů nižší než 4 500 Kč.

Komentář:

Jelikož úprava zákona o nemocenském pojištění, která počítala s režimem tzv. oznámených dohod, nakonec byla zrušena, k zásadní změně v roce 2025 oproti roku 2024 nedochází, pouze bylo slůvko nepřesáhne-li nahrazeno slovem nedosáhne-li, takže už bez výjimek platí, že režim srážkové daně je pouze v případech, kdy nevznikne účast na nemocenském pojištění. U dohod o provedení práce je to při dosažení rozhodné částky pro vznik účasti na nemocenském pojištění, kterou je 25 % průměrné mzdy po zaokrouhlení na celé pětisetkoruny dolů. U ostatních příjmů je rozhodná částka ve výši 10 % průměrné mzdy po zaokrouhlení na celé pětisetkoruny dolů.

Možnost zahrnout příjmy původně zdaněné zvláštní sazbou daně do daňového přiznání fyzických osob umožňuje od roku 2014 ustanovení § 36 odst. 6 ZDP. Tento postup může být výhodný např. v situaci studenta, který má v rámci vysokoškolských prázdnin dvě „malá“ zaměstnání, ale prohlášení může učinit jen pro jediného zaměstnavatele, a nemohl by tak využít celou základní slevu na poplatníka.

Redakčně zkráceno

Pořídte si publikaci
Přehled změn v daních a účetnictví
a budete si jistí aplikací novinek v praxi!

4 – Daň z přidané hodnoty

■ Obrat v tuzemsku

Právní úprava:

- § 4a ZDPH – Obrat v tuzemsku

Budete si jistí, odkdy platí nové ustanovení! ▼

Do 31. 12. 2024	Od 1. 1. 2025
Obratem se pro účely ZDPH rozumí souhrn úplat bez daně, které osobě povinné k dani náleží za uskutečněná plnění s místem plnění v tuzemsku, jde-li o úplaty za: a) zdanitelné plnění, b) plnění osvobozené od daně s nárokem na odpočet daně, nebo c) plnění osvobozené od daně bez nároku na odpočet daně podle § 54 až 56a, jestliže nejsou doplňkovou činností uskutečňovanou příležitostně.	Obratem v tuzemsku se pro účely DPH rozumí souhrn úplat bez daně, které osobě povinné k dani náleží za uskutečněná plnění s místem plnění v tuzemsku, jde-li o úplaty za: a) zdanitelné plnění a plnění, které by bylo zdanitelné, pokud by v tuzemsku nebylo osvobozeno v režimu pro malé podniky, b) plnění osvobozené od daně s nárokem na odpočet daně, nebo c) plnění osvobozené od daně bez nároku na odpočet daně podle § 54 až 56a nebo dodání nemovitých věcí osvobozené od daně bez nároku na odpočet daně podle § 62, jestliže nejsou doplňkovou činností uskutečňovanou příležitostně. Za úplatu, která osobě povinné k dani náleží, se považuje rovněž výše základu daně stanovená podle § 36 odst. 6 písm. a) nebo b) pro dodání zboží podle § 13 odst. 4 písm. a) až c) a § 13 odst. 6 nebo poskytnutí služby podle § 14 odst. 3 a 4.
Do obratu se nezahrnuje úplata za dodání nebo poskytnutí dlouhodobého majetku, není-li toto uskutečněné plnění nedílnou součástí obvyklé ekonomické činnosti osoby povinné k dani.	Do obratu v tuzemsku se nezahrnuje úplata za dodání nebo poskytnutí dlouhodobého majetku, není-li toto uskutečněné plnění nedílnou součástí obvyklé ekonomické činnosti osoby povinné k dani.

Komentář:

Od 1. 1. 2025 dochází především k novému zahrnování tzv. fiktivních plnění, která se považují za plnění za úplatu, do obratu plátce, např. vyřazení vozidla, u kterého byl uplatněn nárok na odpočet daně, z obchodního majetku plátce.

■ Plátce DPH

Právní úprava:

- § 6 odst. 1 ZDPH

2023–2024	Od 1. 1. 2025
Plátcem se stane osoba povinná k dani se sídlem v tuzemsku, jejíž obrat za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců přesáhne 2 000 000 Kč, s výjimkou osoby, která uskutečňuje pouze plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně.	Osoba povinná k dani se sídlem v tuzemsku nebo osoba registrovaná do režimu pro malé podniky pro tuzemsko je plátcem od prvního dne kalendářního roku bezprostředně následujícího po kalendářním roce, ve kterém její obrat v tuzemsku překročil částku 2 000 000 Kč.

■ Oprava základu daně

§ Právní úprava:

- **§ 42 ZDPH** – Oprava základu daně
- **§ 42a ZDPH** – Oprava základu daně osobou povinnou k dani, která přestala být plátcem nebo identifikovanou osobou

1. 4. 2019–22. 9. 2023	23. 9. 2023–2024	Od 1. 1. 2025
Plátce opraví základ daně, nastanou-li tyto skutečnosti: - zrušení nebo vrácení celého nebo části zdanitelného plnění, - vrácení spotřební daně podle § 40 odst. 2, - nedojde k převodu vlastnického práva ke zboží na jeho uživatele podle § 13 odst. 3 písm. c), - vrácení úplaty, ze které vznikla plátci ke dni jejího přijetí povinnost přiznat daň a jestliže se zdanitelné plnění neuskutečnilo, - použití úplaty, ze které vznikla plátci ke dni jejího přijetí povinnost přiznat daň, na úhradu jiného plnění, nebo - další skutečnosti, na jejichž základě dojde ke změně výše základu daně podle § 36 a 36a po dni uskutečnění zdanitelného plnění.	Plátce opravuje základ daně nadále za shodných podmínek jako do 22. 9. 2023. Nově je však do některých ustanovení doplněna vazba na nový zákon č. 284/2023 Sb., o preventivní restrukturalizaci. § 42 odst. 2 ZDPH nově zní: <i>(2) Opravu základu daně podle odstavce 1 písm. f) nelze provést u plnění, které není jako pohledávka zahrnuto do schváleného</i> <i>reorganizačního plánu v případě reorganizace, nebo</i> <i>restrukturalizačního plánu podle zákona o preventivní restrukturalizaci v případě preventivní restrukturalizace.</i>	Plátce opravuje základ daně nadále za stejných situací, ustanovení § 42 odst. 1 ZDPH je však přeformulováno. Plátce opraví základ daně, pokud - ode dne uskutečnění zdanitelného plnění nastala skutečnost, na základě které dojde ke změně základu daně, - nedojde k převodu vlastnického práva ke zboží na jeho uživatele podle § 13 odst. 3 písm. c), nebo - předem uskutečnění zdanitelného plnění dojde ke změně výše přijaté úplaty, ze které vznikla povinnost přiznat daň.
Opravu základu daně podle odstavce 1 písm. f) v případě reorganizace nelze provést u plnění, které není jako pohledávka zahrnuto do schváleného reorganizačního plánu. Při opravě základu daně plátce: - vystaví opravný daňový doklad, nebo - provede opravu základu daně v evidenci pro účely daně z přidané hodnoty, pokud plátce - neměl povinnost vystavit daňový doklad nebo - vystavil daňový doklad, ale pro účely vystavení opravného daňového dokladu mu není osoba, pro kterou se původní plnění uskutečnilo, dostatečně známa. Plátce je povinen vystavit opravný daňový doklad a vynaložit úsilí, které po něm lze rozumně požadovat, k tomu, aby se tento daňový doklad dostal do dispozice příjemce plnění.	Do § 42 odst. 3 ZDPH se nově doplňují dvě situace, kdy se oprava základu daně považuje za samostatné zdanitelné plnění: <i>dnem účinnosti restrukturalizačního plánu podle zákona o preventivní restrukturalizaci v případě, že k opravě základu daně dochází z důvodu změny výše základu daně na základě tohoto plánu, nebo</i> <i>dnem účinnosti rozhodnutí o zrušení účinnosti restrukturalizačního plánu podle zákona o preventivní restrukturalizaci v případě, že k opravě základu daně dochází z důvodu změny výše základu daně na základě tohoto zrušení.</i>	Dále dochází k prodloužení lhůty, ve které lze opravu základu daně provést. Opravu základu daně nelze provést, pokud rozhodný den pro provedení opravy nastane po konci sedmého kalendářního roku bezprostředně následujícího po kalendářním roce, ve kterém vznikla povinnost přiznat daň u původního uskutečnění plnění, nebo po uplynutí 3 let od konce zdaňovacího období, ve kterém došlo k přijetí úplaty, ze které vznikla povinnost přiznat daň, pokud se zdanitelné plnění ještě neuskutečnilo. Současně je zrušeno ustanovení, dle kterého lhůta po dobu soudního, insolvenčního atd. řízení neběžela.